

Den norske Dommerforening
Fagutvalget for privatrett

Justis- og beredskapsdepartementet

23. mars 2026

Deres ref: 25/5723 - HEA

Høringsuttalelse – forslag til lov om avtaler med forbrukere om leie av ting (leieloven)

Det vises til høringsbrev 22. desember 2025 med frist for høringsinnspill 30. mars 2026.

Den norske Dommerforening organiserer embetsdommere i de alminnelige domstolene i alle instanser. Foreningens formål er å verne om rettsstaten og å samle dommere til felles arbeid for deres oppgaver for reformer innen rettslivet. Dommerforeningens høringsarbeid er organisert i fagutvalg. Denne høringsuttalelsen er forberedt og gitt av fagutvalget for privatrett, som består av høyesterettsdommer Are Stenvik, lagdommerne Vibeke Løvold og Silje Karine Nordtveit, og tingrettsdommerne Per Kaare Nerdrum og Tove Merete Voldbæk.

Generelle merknader til høringsnotatet

Høringsnotatet er grundig og begrunner godt behovet for lovregulering, lovens virkeområde og utvelgelsen av spørsmål som bør reguleres. Dommerforeningen er enig i at en lov om forbrukerleie bør utformes med utgangspunkt i gjeldende lovgivning på tilgrensende områder, som forbrukerkjøpsloven, husleieloven og digitaltelytelsesloven. Det er videre positivt at departementet har hentet inspirasjon fra modellreglene for leie av løsøre, utarbeidet av Study Group on a European Civil Code.

Dommerforeningen støtter mot denne bakgrunn i hovedsak det fremlagte lovforslaget. Loven vil gi bedre forutberegnelighet for partene i leieforhold og forbedre forbrukernes rettssikkerhet. Det virker hensiktsmessig å lovregulere denne form for leie i en tid da samfunnet er i en overgangsfase mot mer sirkulær økonomi, der gjenbruk og leie av løsøreting må forventes å øke i omfang. Lovutkastet virker godt gjennomarbeidet.

Foreningens merknader til enkelthetene i forslaget følger nedenfor. Kommentarene tar særlig sikte på å belyse spørsmål knyttet til lovtekstens klarhet samt hensynene til forutberegnelighet for partene, forebygging av konflikter og prosessøkonomi. Problemstillinger hvor løsningen i

hovedsak beror på lovgivningspolitiske avveininger av forbrukerhensyn mot hensynet til næringsdrivende, vil ikke bli omtalt.

Lovutkastets kapittel 1 (høringsnotatet kap. 6–8)

Valg av terminologi, struktur og avgrensninger fremstår i hovedsak som hensiktsmessig. Det kan imidlertid stilles spørsmål om man som korttittel bør velge «forbrukerleieloven», som synes å være en mer dekkende betegnelse for lovens virkeområde.

Det reises videre spørsmål om avgrensningen i utkastets § 1 første ledd til avtaler som gjelder «en bestemt angitt ting», er hensiktsmessig. Mange leieavtaler gjelder ting av en bestemt type eller størrelse, for eksempel en mellomstor personbil med fem seter. Det er først i forbindelse med utleveringen det bestemmes hvilken bil forbrukeren skal ha bruksrett til. Det synes ikke å ha vært meningen å ekskludere slike avtaler fra lovens virkeområde, heller ikke for perioden frem til tingen individualiseres.

I forlengelsen av dette setter Dommerforeningen spørsmålstegn ved de avgrensningene av lovens virkeområde som følger av utkastets § 2 tredje og fjerde ledd. Tatt på ordet innebærer bestemmelsen i tredje ledd at loven ikke gjelder forut for og ved avtaleinngåelsen, når avtalen inngås før bruksretten kan utøves. En slik avgrensning synes imidlertid ikke å være tilsiktet, jf. blant annet utkastets § 7, § 13, § 15 og § 55. Bestemmelsen kan også gi et feilaktig inntrykk av at loven ikke gjelder for et eventuelt økonomisk etteroppgjør ved kontraktsbrudd. Tilsvarende innvending kan rettes mot bestemmelsen i fjerde ledd. Det fremstår heller ikke som klart at de nevnte tidsmessige avgrensningene er nødvendige i tillegg til den generelle bestemmelsen i § 1 første ledd.

Det reises videre spørsmål om loven bør inneholde en bestemmelse om geografisk virkeområde. Særlig for kjøretøy er det ikke upraktisk at utleiers forretningssted, utleveringssted og innleveringssted er i forskjellige land, og dermed at bruken av leieobjektet foregår i flere land. Det kan være ønskelig at det rettssøkende publikum får et klart svar på i hvilken utstrekning loven gjelder ved grenseoverskridende leieforhold.

Dommerforeningen er skeptisk til kravet om skriftlig avtale i utkastets § 4. Det innebærer et markant avvik fra utgangspunktet om formfrihet i norsk rett, som ikke umiddelbart fremstår som velbegrunnet. Svært mange avtaler vil nok bli inngått skriftlig, herunder på elektroniske plattformer eller ved annen elektronisk kommunikasjon. Men det forekommer også avtaler som inngås muntlig eller ved konkludent adferd, som ved en betalingstransaksjon. Dette er trolig mest vanlig for avtaler som er ment å vare i mindre enn 30 dager, men kan neppe utelukkes for mer langvarige avtaler. Dersom avtalen ville vært ansett som bindende etter alminnelige avtalerettslige regler, kan det virke urimelig om den likevel ikke anses bindende for den ene parten, formodentlig med den virkning at denne ikke vil ha plikt til å betale vederlag og kan kreve tilbake leie som allerede er betalt.

Lovutkastets kapittel 2 (høringsnotatet kap. 9)

Det bemerkes at § 10 annet ledd feilaktig viser til «annet ledd».

Lovutkastets kapittel 3 (høringsnotatet kap. 10)

Dommerforeningen har ikke merknader til dette kapitlet.

Lovutkastets kapittel 4 (høringsnotatet kap. 11)

Dommerforeningen reiser spørsmål om utleiers plikt til å holde tingen i kontraktsmessig stand i leieperioden er så omfattende at den kan føre til unødvendige konflikter, jf. utkastets § 16 første ledd, hvor utleieren pålegges å holde tingen i samme stand som den etter avtalen og loven skulle være i ved utleveringen. Problemstillingen er kanskje mest praktisk for plikten til å utbedre skader som oppstår i leieperioden. Det fremgår av merknadene til annet ledd at utleiers utbedringsplikt er ment å omfatte alle skader, uavhengig av om de er tilfeldige eller skyldes forbrukerens forhold (s. 148). Dersom enhver skade skal utbedres, kan det føre til unødvendige avbrudd i leieperioden til skade for begge parter. Det stilles derfor spørsmål om ikke utleierens plikt til å utbedre skader i leieperioden bør begrenses til å omfatte feil som gjør at tingen ikke lenger passer for forbrukerens særlige formål eller de formål som tilsvarende ting vanligvis brukes til.

Til utkastets § 16 femte ledd stilles spørsmål om retten til å kreve at forbrukeren erstatter tapet før en feil utbedres, bør gjelde i tilfeller hvor en skade er dekket av forsikring.

Utkastets § 18 gjelder forbrukerens plikter ved «skade på tingen». I forsikringsforhold defineres *skade* i HR-2024-2040-A som «en negativ fysisk innvirkning på den forsikrede gjenstand. Skaden inntreffer når årsaken eller påvirkningen materialiserer seg i negative fysiske konsekvenser på gjenstandens materiale, overflate, konstruksjon eller struktur» (avsnitt 51). Hvis den samme forståelsen av skadebegrepet legges til grunn etter forbrukerleieloven, innebærer det at plikten til å varsle ikke omfatter feil som ikke skyldes en ytre påvirkning, men interne forhold i tingen selv, som for eksempel lavt oljenivå eller bremsefeil på en bil. Det antas at en slik begrensning ikke har vært tilsiktet, og det bør derfor vurderes om ikke heller «feil» eller lignende uttrykk bør brukes for å betegne det som utløser forbrukerens plikter.

Lovutkastets kapittel 5 (høringsnotatet kap. 12)

Utkastets § 23 har regler om sikkerhetsstillelse ved deponering av beløp eller på annen måte. Det fremgår av de generelle merknadene at det ikke kreves opprettelse av en særskilt depositumkonto (s. 59–60). Samtidig kreves det at deponerte beløp skal være vernet mot utleiers kreditorer, jf. tredje ledd. Det er ikke opplagt hvordan rettsvern overfor utleierens kreditorer er ment å skulle oppnås uten at det opprettes depositumkonto. Dette bør klargjøres i loven eller i det minste i forarbeidene.

Lovutkastets kapittel 6 (høringsnotatet kap. 13–14)

Etter utkastets § 27 femte ledd har forbrukeren «bevisbyrden» for at pliktene etter § 16, § 17 og § 18 er oppfylt i leieperioden. Etter Dommerforeningens syn bør det presiseres hva som nærmere bestemt ligger i dette, og særlig om forbrukeren er ment å ha både bevisføringsbyrden og tvilsrisikoen. Særlig ved mindre skader som er oppstått i leieperioden, vil det trolig ofte være vanskelig for en forbruker å fremskaffe bevis som gjør det mest sannsynlig at skaden ikke skyldes forbrukerens uforsiktighet e.l. Det bør også klargjøres hvor langt forbrukerens bevisføringsbyrde er ment å strekke seg i praksis, og hvilke rettsvirkninger det skal ha dersom bevisføringsbyrden ikke oppfylles. Alternativt kan spørsmålene overlates til den alminnelige bakgrunnsretten, herunder de ulovfestede reglene om forvareransvar.

Lovutkastets kapittel 7 (høringsnotatet kap. 15–16 og 18)

Det reises spørsmål om en forbruker bør ha ubetinget adgang til å motsette seg omlevering, jf. utkastets § 31 tredje ledd. Omlevering vil i mange tilfeller være like gunstig eller gunstigere for forbrukeren enn retting. Den foreslåtte begrensningen i utleiers rett til omlevering kan føre til unødvendige konflikter.

Etter utkastets § 34 første ledd kan forbrukeren heve ved brudd på utleierens plikter, «med mindre utleieren beviser at kontraktsbruddet er uvesentlig». Spørsmålet om et kontraktsbrudd er vesentlig eller uvesentlig, er ikke et rent bevisspørsmål, men i stor grad et normativt spørsmål. Kjernen i den foreslåtte reguleringen synes å være at kontraktsbrudd i utgangspunktet skal anses som vesentlige, slik at det er det motsatte som krever en begrunnelse. Det bør vurderes å endre ordlyden for å reflektere dette på en mer dekkende måte.

Den foreslåtte regelen i utkastets § 36 fjerde ledd omfatter skader som også kan være regulert i produktansvarsloven. Produktansvarsloven er ikke til hinder for regler om culpaansvar for andre enn produsenten, så som en utleier. Det er ikke like opplagt at man innenfor produktansvarslovens område kan ha regler om culpaansvar med omvendt bevisbyrde. Dette bør vurderes.

Lovutkastets kapittel 8 (høringsnotatet kap. 17–18)

Dommerforeningen har ikke merknader til dette kapittelet.

Lovutkastets kapittel 9 (høringsnotatet kap. 19)

Dommerforeningen har ikke merknader til dette kapittelet.

Lovutkastets kapittel 10 (høringsnotatet kap. 18)

Dommerforeningen har ikke merknader til dette kapittelet.

Lovutkastets kapittel 11 (høringsnotatet kap. 20)

Dommerforeningen bemerker at kapitlet ikke inneholder regler om utleiers overdragelse av pengekrav mot forbrukeren. Det betyr, som påpekt i høringsnotatet, at utleieren etter alminnelige obligasjonsrettslige regler har fri adgang til å foreta slik overdragelse (s. 109). Et spørsmål som da kan oppstå, er i hvilken utstrekning forbrukeren kan benytte sine krav mot utleieren til motregning overfor erververen av kravet. Det kan være grunn til å vurdere om det er behov for å regulere dette spørsmålet i loven.

Lovutkastets kapittel 12 (høringsnotatet kap. 21)

Det reises spørsmål om definisjonen av leiefinansiering, som er avgjørende for virkeområdet for de særlige reglene i kapittel 12, er hensiktsmessig utformet. Dommerforeningen peker på at de definatoriske trekkene i utkastets § 54 annet ledd bokstav b og c begrenser reglenes virkeområde slik at en del avtaler som vanligvis omtales som «leasingavtaler», faller utenfor. Reglene vil ikke omfatte virksomhet hvor leasingselskap tilbyr nye og eventuelt brukte kjøretøy eller andre ting fra egen beholdning. Dette innebærer at en del avtaler hvor finansieringselementet er fremtredende, vil falle utenfor kapitlets virkeområde, og det kan dessuten medføre en konkurransevridding mellom aktører med ulike forretningsmodeller.

De fleste reglene i utkastets kapittel 12 synes å være like aktuelle når leasingselskapet tilbyr ting fra egen beholdning, som når tingen anskaffes etter forbrukerens spesifikasjoner fra en leverandør som forbrukeren har valgt. Det er særlig reglene i § 60 om krav mot leverandøren som bare er aktuelle for leasingavtaler som oppfyller trekkene i § 54 annet ledd bokstav b og c.

I høringsnotatet bes det om synspunkter på beløpsbegrensningen i § 56 andre ledd (s. 123). Dommerforeningen er enig i at et slikt bagatellunntak kan virke konfliktforebyggende. Det synes imidlertid uhensiktsmessig å angi grensen i form av et kronebeløp, som relativt raskt vil få redusert realverdi. Dommerforeningen kan ikke se at det vil være vanskelig for brukerne å forholde seg til en angivelse som er knyttet til grunnbeløpet eller rettsgebyret, og vil anbefale en slik løsning.

Til utkastets § 58 om renteklausuler bemerker Dommerforeningen at forslaget innebærer at adgangen til renteendringer vil være snevrere for leasing enn for låneavtaler, hvor det i utgangspunktet kan avtales en endringsadgang for kredittgiver innenfor rammen av avtaleloven § 36 og § 37. Dette kan medføre en konkurransevridding mellom leasing og lånefinansiering som ikke er tilsiktet (s. 133–134), og som bør vurderes nærmere. For øvrig peker Dommerforeningen på at uttrykket «utgjør en referanserente» ikke er dekkende, og bør erstattes med «bygger på en referanserente» e.l. Det bør muligens også presiseres at renten ikke kan økes ut over økningen i referanserenten i leieperioden.

Lovutkastets kapittel 13 (høringsnotatet kap. 22)

Dommerforeningen har ikke merknader til dette kapitlet.

Lovutkastets kapittel 14

Dommerforeningen har ikke merknader til dette kapitlet.

Oslo, 23. mars 2026
Dommerforeningens fagutvalg for privatrett